

PROVINCIERAAD VAN ANTWERPEN

Vergadering van 24 oktober 2019

Verslag van de deputatie

Bevoegd deputatielid: Jan De Haes

Telefoon: 03 240 52 60

Agenda nr. 3/2

Oprichting EVAP Stichting Kempens Landschap, afgekort
EVAP SKL SON. Vaststellen statuten. Goedkeuring.

1. Context en motivering voor omvorming VZW naar Stichting als extern verzelfstandigd agentschap in privaatrechtelijke vorm van de provincie Antwerpen.

Kempens Landschap vzw is heden een entiteit die niet rechtstreeks door de reguliere bestuursorganen van de provincie wordt aangestuurd.

De doelstellingen van de vzw zijn gericht op de verwezenlijking van diverse werken van culturele, artistieke, wetenschappelijke en pedagogische aard.

De hoofddoelstellingen van de vereniging zijn zoals opgenomen in de statuten: "de verwerving, de bescherming, de valorisatie en het gebeurlijk herstel van het leefmilieu, het landschap, natuur- en cultuurpatrimonium in de provincie Antwerpen; inzonderheid de instandhouding, het herstel en beheer, de ontsluiting van beschermde goederen in haar bezit of in haar beheer, waardoor een voorbeeldrol op vlak van onroerendergoedzorg wordt opgenomen en bijdragen aan het verhogen van het draagvlak."

De organisatiestructuur van Kempens Landschap vzw stond onder druk sinds een klacht werd ingediend over de toekenning van een subsidie door de gemeente Meerhout aan voormelde vzw. De burgemeester onthield zich niet bij de stemming over deze subsidie ondanks het feit dat hij ten persoonlijke titel tevens bestuurder was van Kempens Landschap vzw. Als gevolg van deze klacht schorste de gouverneur, op grond van het principe van belangenvermenging, het besluit van de gemeenteraad tot toekenning van een subsidie aan Kempens Landschap vzw.

De algemene vergadering van 9 november 2018 van Kempens Landschap vzw anticepeerde hierop door de gedeputeerden en de burgemeesters van de ondersteunende gemeenten, die allen ten persoonlijke titel zetelden als lid en bestuurder van deze vereniging, te ontslaan, zodat in de toekomst elke zweem van belangenvermenging wordt vermeden. In afwachting van een structurele oplossing werden in de algemene vergadering de politieke beleidsverantwoordelijken als lid vervangen door 3 provinciale medewerkers en de directeur van de vzw. Voor de raad van bestuur werd voorlopig gekozen voor een ambtelijke invulling van de bestuurders, met name door de 3 provinciale leden van de algemene vergadering te benoemen. De gedeputeerden en de burgemeesters kunnen evenwel als waarnemer zonder stemrecht de raad van bestuur van de vzw blijven bijwonen, waarbij de problematiek van belangenvermenging niet meer speelt.

Deze tussenoplossing kan evenwel niet langdurig blijven bestaan daar het voeren van publiek beleid, gefinancierd met openbare middelen behoort tot de prerogatieven van de politiek verkozenen. Kempens Landschap vzw wordt in de eerste plaats financieel ondersteund door de provincie zodat er sprake kan zijn van een provinciaal belang. Indien er welbepaalde taken van provinciaal belang bestaan, bepaalt artikel 219 van het provinciedecreet dat deze taken enkel kunnen worden uitgevoerd door een rechtspersoon, die voldoen aan de voorschriften van Titel VII van het provinciedecreet over de provinciale verzelfstandigde agentschappen of door een rechtspersoon die door een andere decretale of wettelijke rechtsgrond werd opgericht.

Er bestaan 2 vormen van provinciale externe verzelfstandiging:

- Het autonoom provinciebedrijf (APB)
- Het provinciaal extern verzelfstandigd agentschap in privaatrechtelijke vorm (EVAP).

Bij deze laatste vorm komen alle rechtsvormen in aanmerking. Overwegende dat er geen commerciële belangen spelen en op grond van de doelstellingen wordt meestal geopteerd voor een vzw of stichting.

De keuze van de rechtsvorm wordt mede bepaald door externe factoren zoals subsidiëeringsvoorwaarden en fiscale aspecten.

De keuze voor een autonoom provinciebedrijf zou inhouden dat ingevolge artikel 11.1.1., 3° van het Onroerenderfgoedbesluit er geen premies worden toegekend voor beheersmaatregelen, werkzaamheden of diensten aan of in een onroerend goed, eigendom van een provincie of een autonoom provinciebedrijf. Uitzondering hierop is dat er wel premies kunnen worden toegekend voor beheersmaatregelen, werkzaamheden of diensten aan onroerende goederen of erfgoedlandschappen, die uitgevoerd worden door of in opdracht van verenigingen die het herstel en het beheer van een beschermd goed of erfgoedlandschap tot doel hebben, als ze de onroerende goederen in kwestie minstens voor een periode van 5 jaar schriftelijk hebben toegewezen gekregen.

Daarnaast stelt artikel 11.2.10, 2° van het Onroerenderfgoedbesluit dat een verhoogde erfgoedpremie van 60% van de aanvaarde kostenraming (exclusief btw) toegekend wordt voor het beheer, werken of diensten aan beschermde goederen die eigendom zijn van een autonoom gemeentebedrijf. Autonome provinciebedrijven worden niet vermeld en kunnen zich m.a.w. niet beroepen op deze regeling. Omwille van de nadelige werking van de subsidieregeling ten aanzien van APB's, wordt de keuze voor deze structuur niet weerhouden.

Dit houdt in dat een keuze voor een vzw-structuur of stichting aangewezen is. Op grond van artikel 238 e.v. van het provinciedecreet wordt de provincie gemachtigd om vennootschappen, verenigingen of stichtingen op te richten en te belasten met het verwezenlijken van bepaalde beleidsuitvoerende taken van provinciaal belang. Aan de oprichting van dergelijke vzw of stichting mogen andere personen deelnemen, met uitzondering evenwel van gemeenten, gemeentelijk extern verzelfstandigde agentschappen, intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, andere provincies en hun provinciaal extern verzelfstandigde agentschappen, de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest. Deze uitsluiting geldt zowel in geval van oprichting als in geval van deelname aan de vzw of stichting. Naast de provincie kunnen wel derden deelnemen, met name private partners of publieke partners die niet expliciet worden uitgesloten.

De provincie dient steeds te beschikken over de meerderheid van de stemmen in de algemene vergadering van een vzw en ze draagt een meerderheid van de leden van de raad van bestuur voor (gelet op het provinciaal belang), met een vertegenwoordiging van de fracties en inachtnaam van het plafond dat 2/3 van de voorgedragen leden van hetzelfde geslacht zijn. In geval van een vzw worden de vertegenwoordigers van de provincie in de algemene vergadering gekozen uit de leden van de provincieraad. Bij de raden van bestuur van een vzw of een stichting (die geen algemene vergadering kent), kunnen dit ook niet-raadsleden zijn.

De vzw-structuur heeft evenwel als nadeel dat er onder toepassing van het nieuwe Wetboek Vennootschappen en Verenigingen (WVV) minstens 2 leden moeten zijn, waarvan de provincie er één vormt. Andere partners vinden is geen evidentie daar, zoals supra vermeld, de gemeenten niet mogen deelnemen.

Ingevolge artikel 1:3 van het WVV is een stichting een rechtspersoon zonder leden, opgericht bij rechtshandeling door één of meerdere personen, waarbij een vermogen wordt bestemd om een belangeloos doel na te streven in het kader van één of meer welbepaalde activiteiten die zij tot voorwerp heeft. Een stichting wordt van openbaar nut als zij zich richt op de verwezenlijking van een werk van filantropische, levensbeschouwelijke, religieuze, wetenschappelijke, artistieke, pedagogische of culturele aard. De statuten van een stichting van openbaar nut worden meegedeeld aan de Minister van Justitie met het verzoek tot het verlenen van rechtspersoonlijkheid bij Koninklijk Besluit.

Ook de impact van het Onroerenderfgoeddecreet en bijhorende uitvoeringsbesluit lijkt de keuze voor een stichting te ondersteunen. Naast het in aanmerking komen voor een verhoogde erfgoedpremie van 60% voor erkend open erfgoed op grond van artikel 11.2.10, 6° van het Onroerenderfgoedbesluit, voorziet artikel 11.2.12, §2 van hetzelfde besluit een aanvullende premie van 10% van de aanvaarde kostenraming voor beheersmaatregelen, werkzaamheden of diensten aan beschermde goederen of erfgoedlandschappen, die worden uitgevoerd door of in opdracht van een stichting of vereniging met rechtspersoonlijkheid. Deze regeling voorziet uitdrukkelijk organisaties zoals Kempens Landschap.

Belangrijk is eveneens om aan te merken dat een stichting van openbaar nut niet is onderworpen aan de patrimoniumtaks (taks tot vergoeding van de successierechten), waarbij vzw's en private stichtingen dit wel zijn.

De statuten, die samen met het oprichtingsbesluit worden voorgelegd aan uw raad, voorzien benevens in een raad van bestuur ook in een directiecomité. Dit directiecomité kan worden samengesteld uit de covoorzitters van de raad van bestuur (2 gedeputeerden), het departementshoofd Vrije Tijd en de directeur van de Stichting. Zowel de raad van bestuur als het directiecomité kunnen deskundigen, zonder stemrecht, uitnodigen.

Op de raad van bestuur worden de leden van de structurele adviescommissie uitgenodigd, bestaande uit de burgemeesters van de gemeenten die de werking van de Stichting ondersteunen. Zij leveren voorafgaand aan elk beslissingspunt een advies.

Op het directiecomité worden de overige leden van de deputatie (gedeputeerden) met raadgevende stem uitgenodigd.

Volgende overwegingen zijn mede bepalend in de keuze voor de omvorming naar een Stichting.

- Mogelijkheid tot het blijven het voeren van een decentrale boekhouding op maat;

- Mogelijkheid om eigen inkomsten verder rechtstreeks te kunnen koppelen aan exploitatiebeslissingen;
- Mogelijkheid om te kunnen omgaan met schommelende exploitatiegegevens over de jaargrenzen heen;

Kempens Landschap vzw heeft steeds een eigen boekhouding gevoerd die beantwoordde aan de vennootschapswetgeving en de nodige flexibiliteit garandeerde. Het kunnen voeren van een eigen boekhouding biedt de Stichting de mogelijkheid een autonome financiële bedrijfsvoering te kunnen blijven voeren.

Deze autonome financiële bedrijfsvoering is binnen de voorziene organisatievormen van het provinciedecreet enkel voorzien voor extern verzelfstandigde agentschappen.

Door het kunnen voeren van een decentrale boekhouding op maat kunnen de eigen inkomsten, rechtstreeks opnieuw ingezet worden in de werking en voor personeelskosten. Als EVAP in een semi-commerciële omgeving kunnen schommelende exploitatiegegevens over de jaargrenzen worden opgevangen.

Op grond van deze overwegingen stelt de deputatie aan uw raad voor de huidige Kempens Landschap vzw om te vormen tot een Stichting van Openbaar Nut.

2. Stappenplan

De oprichting van een extern verzelfstandigd agentschap in privaatrechtelijke vorm onder de vorm van een Stichting van Openbaar Nut kan worden onderverdeeld in zes opeenvolgende fasen: de voorbereiding, de oprichting, de toezichthoudende overheid, het verlijden van de authentieke akte door de notaris, het koninklijk besluit tot erkenning van de Stichting van Openbaar Nut (SON) en de af te sluiten samenwerkingsovereenkomst (artikel 240 provinciedecreet).

2.1 Voorbereiding

Voorafgaand aan de oprichting moet de deputatie een motiveringsverslag opmaken waarin de voor- en de nadelen van externe verzelfstandiging tegen elkaar worden afgewogen en waarin wordt aangetoond dat het beheer binnen de rechtspersoonlijkheid van de provincie niet dezelfde voordelen kan bieden. Hiervoor wordt verwezen naar punt 1 context en motivering van voorliggend verslag.

2.2 Oprichting

Een EVAP wordt vervolgens opgericht bij besluit van de provincieraad. De oprichtingsbeslissing stelt de statuten vast en voor een Stichting, die geen algemene vergadering kent, tevens de samenstelling van de raad van bestuur (RVB).

2.3 Toezicht

Het oprichtingsbesluit en de statuten worden binnen de 10 dagen gepubliceerd op de webtoepassing van de provincie en de toezichthoudende overheid wordt dezelfde dag in kennis gesteld van deze bekendmaking. De toezichthoudende overheid beschikt over 30 dagen om de besluiten van de provincieraad te vernietigen en om de provincieraad daarvan in kennis te stellen.

2.4 Verlijden notariële akte

Een Stichting van Openbaar Nut wordt opgericht bij notariële akte. Voorgesteld wordt dat uw raad de covoorzitters, mevrouw Kathleen Helsen en de heer Jan De

Haes, gedeputeerden en de heer Danny Toelen, provinciegriffier, machtigen om namens de provincie deze akte te ondertekenen.

2.5 Erkenningsprocedure als SON

De notaris dient het dossier in bij de FOD Justitie. De erkenning dient goedgekeurd te worden bij koninklijk besluit, waarna de goedgekeurde statuten worden overgemaakt aan de griffie van de ondernemingsrechtbank voor publicatie in het Belgisch Staatsblad. Na deze publicatie bekomt de Stichting rechtspersoonlijkheid.

2.6 Samenwerkingsovereenkomst

De provincie en de Stichting sluiten vervolgens, na onderhandelingen, een samenwerkingsovereenkomst af, waarin minstens (maar niet uitsluitend) de in artikel 240 van het provinciedecreet opgesomde aangelegenheden worden geregeld. De bevoegdheid om de overeenkomst goed te keuren komt toe aan uw raad.

3. Situering van Stichting Kempens Landschap

3.1 Werking

De Stichting is gericht op de verwezenlijking van diverse werken van culturele, artistieke, wetenschappelijke en pedagogische aard.

De Stichting heeft als belangeloos doel, ten dienste van de gemeenschap: de verwerving, bescherming, valorisatie en het gebeurlijk herstel van monumenten, architecturale gehelen en landschappen, het leefmilieu, onroerend erfgoed en natuur- en cultuurpatrimonium in de provincie Antwerpen en inzonderheid de instandhouding, het herstel en beheer en de ontsluiting van beschermde goederen in haar bezit of haar beheer. De Stichting neemt een voorbeeldrol op inzake onroerenderfgoedzorg en draagt bij aan het vergroten van het draagvlak.

3.2 Personeel

De huidige 11 personeelsleden (directeur, 9 projectmedewerkers en 1 financieel medewerker) van de vzw krijgen een nieuwe arbeidsovereenkomst aangeboden aan dezelfde arbeids- en loonvoorwaarden. Zij blijven onder hetzelfde paritair comité ressorteren. De rechtspositieregeling van het provinciepersoneel is niet van toepassing, maar er wordt gestreefd naar een maximale gelijkschakeling.

3.3 Financieel

In het meerjarenplan 2019 werd een subsidie voorzien van 2.145.261,00 EUR.

4. Statuten

Een voorstel van statuten is digitaal toegevoegd aan dit verslag.

In de statuten is opgenomen dat de Stichting de personeelsleden, alle activa en passiva en alle rechten en plichten overneemt van de vzw, conform de beslissing van de algemene vergadering van de vzw Kempens Landschap van 15 maart 2019.

5. Organen

5.1. Raad van bestuur

De benoeming van de leden van de raad van bestuur wordt geregeld bij toepassing van artikel 240 van het provinciedecreet en behoort tot de bevoegdheid van uw raad:

- Voorgesteld wordt een raad van bestuur samen te stellen uit 11 bestuurders, waarbij ook niet-provincieraadsleden door de fracties mogen worden voorgesteld;
- Elke politieke fractie is vertegenwoordigd;
- Evenredige verdeling van de mandaten onder de fracties;
- Ten hoogste 2/3 is van hetzelfde geslacht;
- Fracties die deel uitmaken van deputatie hebben meerderheid;
- Covoorzitters zijn lid van de deputatie.

De raad van bestuur vertegenwoordigt de Stichting in rechte als eiser of als verweerder. De raad van bestuur is binnen de grenzen, vastgesteld in de statuten, bevoegd voor alle personeelsaangelegenheden.

Elke fractie kan minstens één lid van de raad van bestuur voordragen en dat voordrachtrecht waarborgt elke fractie een vertegenwoordiging in de raad van bestuur, aangevuld met een zodanig aantal bijkomende bestuurders namens de meerderheidsfracties opdat deze minstens een bestuurder meer hebben dan de oppositiefracties.

Op grond van de huidige samenstelling van de raad kunnen 11 mandaten als volgt worden verdeeld over de onderscheiden fracties :

N-VA :4 waaronder gedeputeerde Jan De Haes als covoorzitter
CD&V : 2 waaronder gedeputeerde Kathleen Helsen als covoorzitter
Vlaams Belang : 1
Groen : 1
open vld : 1
sp.a : 1
PVDA : 1

De raad van bestuur wordt voorgezeten door de covoorzitter met de hoogste rangorde op grond van het provincieraadsbesluit houdende de vaststelling van de rangorde van de provincieraadsleden.

6.2 Directiecomité

Artikel 17 van de statuten voorziet een directiecomité dat is samengesteld uit de covoorzitters van de raad van bestuur, het departementshoofd DVT en de directeur van de Stichting. Het directiecomité staat in voor het dagelijks bestuur en het directiecomité kan deskundigen uitnodigen, die evenwel geen stemrecht bezitten.

Het directiecomité kan tevens bevoegdheden delegeren aan de directeur van het bedrijf, die ze verder geheel of gedeeltelijk kan delegeren aan een personeelslid van het EVAP.

6.3 Structurele adviescommissie

Onder artikel 24 wordt een structurele adviescommissie voorzien die wordt samengesteld door de burgemeesters van de gemeenten die de werking van de Stichting ondersteunen. Deze commissie kan voorafgaand aan elk beslissingspunt een advies geven. Binnen de grenzen van de statuten kan de raad van bestuur de werking van de structurele adviescommissie nader regelen in een huishoudelijk reglement.

6.4 Dagelijks bestuur

Naar analogie met het provincieraadsbesluit van 28 maart 2019 wordt het begrip "dagelijks bestuur" voor de financiële verbintenissen van het EVAP op dezelfde wijze gedefinieerd als voor de provinciale diensten.

6.5 Personeelsbeheer

Naar analogie met artikel 43 van het provinciedecreet delegeert de raad van bestuur zijn bevoegdheid als aanstellende overheid aan het directiecomité. Het aanstellen van de directeur blijft evenwel een bevoegdheid van de raad van bestuur.

7. Provincieraadsbeslissing

Zoals reeds vermeld in het stappenplan wordt een extern verzelfstandigd agentschap opgericht bij provincieraadsbeslissing. De oprichtingsbeslissing legt de statuten van de verzelfstandigde entiteit vast. Aan uw raad wordt voorgesteld om goedkeuring te hechten aan de oprichting van het EVAP Stichting Kempens Landschap SON, de bijgevoegde statuten en het voorstel van samenstelling van de raad van bestuur goed te keuren.

Dit verslag werd door de deputatie goedgekeurd op 26 september 2019.

De provincieraad van Antwerpen,

Gelet op de principiële goedkeuring van de deputatie in zitting van 26 september 2019 houdende de oprichting van een extern verzelfstandigd agentschap in privaatrechtelijke vorm Stichting Kempens Landschap SON;

Gelet op de artikelen 219 en volgende van het provinciedecreet van 22 december 2006, nadien meermaals gewijzigd, houdende de modaliteiten en bepalingen van provinciale extern verzelfstandigde agentschappen;

Gelet op artikel 238 van voormeld provinciedecreet houdende de oprichting van een provinciaal extern verzelfstandigd agentschap in privaatrechtelijke vorm;

Gelet op artikel 239 van het provinciedecreet houdende de samenstelling van de raad van bestuur van een extern verzelfstandigd agentschap in privaatrechtelijke vorm;

Gelet op de goedkeuring van 15 maart 2019 door de algemene vergadering van Kempens Landschap vzw van de overdracht van de personeelsleden, activa en passiva en alle rechten en plichten van de vzw naar de Stichting Kempens Landschap;

Overwegende dat de deputatie heeft aangetoond en gemotiveerd dat een extern verzelfstandigd agentschap in privaatrechtelijke vorm onder de vorm van een Stichting van Openbaar Nut, binnen de mogelijkheden van het provinciedecreet, de meest aangewezen organisatievorm is voor het verwezenlijken van de in het verslag opgesomde beleidsuitvoerende taken van provinciaal belang;

Op voorstel van de deputatie,

BESLUIT:

Artikel 1:

Goedkeuring wordt gehecht aan de oprichting, binnen het departement Vrije Tijd, op het organisatieniveau N-2, van een extern verzelfstandigd agentschap in

privaatrechtelijke vorm "Stichting Kempens Landschap Stichting van Openbaar Nut" afgekort EVAP SKL SON.

Artikel 2:

Goedgekeurd worden de voorgelegde statuten van het EVAP SKL SON.

Artikel 3:

De raad van bestuur van de Stichting van Openbaar Nut wordt samengesteld uit 11 leden :

N-VA (4) : de heer Jan De Haes (covoorzitter)

.....
.....
.....

CD&V (2) : mevrouw Kathleen Helsen (covoorzitter)

.....

Vlaams Belang (1) :

Groen (1) :

open vld (1) :

sp.a (1) :

PVDA (1) :

Artikel 4:

Het EVAP SKL SON treedt in rechten en plichten van vzw Kempens Landschap, ondernemingsnummer 0463.095.123 en neemt alle lopende contracten en verbintenissen over van deze VZW.

Artikel 5:

Mevrouw Kathleen Helsen, de heer Jan De Haes, gedeputeerden en de heer Danny Toelen, provinciegriffier, worden gemachtigd de authentieke akte te ondertekenen.